Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 4 Tz 11/2010, ECLI:CZ:NS:2010:4.TZ.11.2010.1

Číslo: 57/2011

Právní věta:

Řízení o správním vyhoštění vedené pro nevycestování osoby, která byla vyhoštěna podle zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů, nemá povahu správního řízení trestního podle vnitrostátního práva, ani nemá trestně právní povahu ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění jejích protokolů.

Takové řízení, resp. jeho výsledek, proto nepředstavuje překážku trestního stíhání ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák.*

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.07.2010

Spisová značka: 4 Tz 11/2010

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, Ne bis in idem

Předpisy: § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř.
§ 171 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl stížnost pro porušení zákona, kterou podala ministryně spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného Ch. B. N., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. 39 To 9/2008, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 41/2007.

Z odůvodnění:

Obviněný Ch. B. N. byl rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. 1 T 41/2007, uznán vinným trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., jehož se dopustil tím, že v době od 16. 10. 2000 do 26. 1. 2001 v K., se zdržoval na území České republiky přesto, že rozhodnutím Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby

cizinecké a pohraniční policie – Oddělení cizinecké policie v Novém Jičíně ze dne 9. 10. 2000, č.j. PSM – 974/OCPS – NJ – 2000, jenž nabylo právní moci dne 16. 10. 2000, mu bylo uloženo podle § 119 odst. 2 písm. c) bodu 1 zákona č. 326/1999 Sb. správní vyhoštění s tím, že území České republiky má opustit do 15. 10. 2000.

Za to byl obviněnému uložen trest odnětí svobody v trvání 3 měsíců se zařazením do věznice s dozorem. Dále byl obviněnému uložen trest vyhoštění na dobu neurčitou.

Proti uvedenému rozsudku podal obviněný odvolání, o kterém rozhodoval Krajský soud v Ostravě, který usnesením ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. 39 To 9/2008, toto odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. 39 To 9/2008, ministryně spravedlnosti podala podle § 266 odst. 1, 2 tr. ř. ve prospěch obviněného Ch. B. N. k Nejvyššímu soudu stížnost pro porušení zákona, protože se soudy ve věci rozhodující důsledně neřídily ustanoveními § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. j) a § 256 tr. ř. a ustanovením čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

V odůvodnění podané stížnosti pro porušení zákona ministryně spravedlnosti uvedla, že rozhodnutí o správním vyhoštění bylo navrhovateli doručeno krátkou cestou dne 9. 10. 2000, přičemž lhůta k vycestování mu byla stanovena na 15. 10. 2000 a rozhodnutí nabylo právní moci marným uplynutím lhůty k podání odvolání dne 16. 10. 2000, neboť policejní orgán vyloučil odkladný účinek odvolání. Jediným procesním prostředkem obecného práva, kterým by se mohl navrhovatel zprostit povinnosti během pouhých 6 dnů opustit území České republiky, bylo podání žaloby podle § 244 – 250k o. s. ř. v tehdy platném znění ve spojení s ustanovením § 172 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v tehdy platném znění. Tehdejší znění zákona obsahovalo výluku ze soudního přezkumu ohledně rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se před zahájením řízení o tomto vyhoštění cizinec zdržoval na území České republiky nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně. Meze správního uvážení policejního orgánu tedy nemohly být přezkoumány civilním soudem. Ustanovení takovému přezkumu bránící pak zrušil Ústavní soud nálezem pléna ze dne 9. 12. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 26/07, pro rozpor s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina).

Podle stěžovatelky je nezbytným předpokladem pro naplnění zákonných znaků trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí existence úředního rozhodnutí. Aby mohlo být maření úředního rozhodnutí sankcionováno podle trestního zákona, je nezbytné, aby toto rozhodnutí bylo vydáno soudem nebo státním orgánem v předepsaném řízení za dodržení příslušných procesních ustanovení, která postup soudu či státního orgánu před vydáním rozhodnutí upravují. Samo rozhodnutí musí obsahovat výroky, které zákon požaduje, a musí být vyhotoveno ve formě, jíž zákon předepisuje. V tomto pak stěžovatelka poukázala na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Tdo 1410/2007.

Existenci právně bezvadného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění je proto podle stěžovatelky třeba řešit jako předběžnou otázku ve smyslu § 9 odst. 1 tr. ř. samostatně, neboť jde o otázku viny, když rozhodnutí, kterým byl obviněnému pobyt na území republiky zakázán, představuje přímo znak objektivní stránky trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Zde poukázala na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 382/2009. Jakkoli obecně platí presumpce správnosti veřejnoprávní listiny, důkazní sílu takového rozhodnutí posoudí soud v trestním řízení volnou úvahou ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Vázanost soudu správním rozhodnutím je zde nepřípustná, a proto nalézací soud podle stěžovatelky pochybil, když se spokojil s připojením opisu předmětného rozhodnutí o správním vyhoštění a dále nezkoumal, zda byly splněny podmínky pro jeho vydání. Soud měl provést důkaz spisem Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie – oddělení cizinecké policie v Novém Jičíně, sp. zn. PSM–974/OCPS–NJ–2000, a opatřit si i další potřebná zjištění. Lustrací skončených trestních věcí by soud zjistil, že v době vydání

rozhodnutí o správním vyhoštění se proti tomuto cizinci (obviněnému) vedlo trestní řízení u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 122/2000 a že toto řízení pravomocně skončilo až dne 27. 12. 2000, tj. v době, kdy již více než dva měsíce měl zakázán pobyt na území České republiky. Proto minimálně do dne 27. 12. 2000 nemohl obviněný Ch. B. N. z území České republiky vycestovat, neboť měl právo se u soudu hájit a uplatňovat svá procesní práva. Tato skutečnost pak sama o sobě odůvodňovala jiný závěr o vině trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí. Policejní orgán neprovedl dne 9. 10. 2000 k osobě obviněného potřebná šetření a vydal rozhodnutí sice formálně pravomocné a vykonatelné, avšak zcela zřejmě nezákonné, a proto stěží použitelné jako podklad pro odsouzení obviněného za výše uvedený trestný čin.

Ministryně spravedlnosti též vyjádřila názor, že pokud by šlo o správní rozhodnutí nulitní, nemohlo by se jednat o trestný čin z důvodu absence znaku objektivní stránky. Jestliže by šlo o rozhodnutí učiněné v rozporu s ústavním pořádkem České republiky anebo zjevně nezákonné, pak by bylo jeho nerespektování možné posoudit nanejvýš jako pokus trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Z hlediska teorie trestního práva by šlo o skutkový omyl pozitivní, který je trestný jako pokus ve smyslu ustanovení § 8 tr. zák., konkrétně jako pokus na nezpůsobilém předmětu útoku. Trestnost takového pokusu se pak posuzuje podle materiálního hlediska. Nalézací soud ovšem nedostál své povinnosti posoudit samostatně existenci a nezávadnost úředního rozhodnutí a odvolací soud pochybil, pokud nezakročil a mlčky akceptoval předpokládanou vázanost soudu správním rozhodnutím.

Jako předběžnou otázku ve smyslu § 9 odst. 1 tr. ř. pak podle stěžovatelky měl soud řešit, zda vůbec lze o skutku uvedeném v obžalobě jednat s ohledem na zásadu *ne bis in idem* uvedenou v čl. 40 odst. 5 Listiny a především v čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva). Nepřípustnost trestního stíhání a odsouzení lze subsumovat pod ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. s odkazem na čl. 6 odst. 1 Úmluvy (zde poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tz 316/2001). Porušením zásady *ne bis in idem* ve smyslu výše uvedených ustanovení je i vedení trestního stíhání a odsouzení obviněného za čin, který příslušný správní orgán v přestupkovém řízení posoudil tak, že nebylo prokázáno, že by se stal (poukaz na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 166/2006).

Pokud jde o konkrétní projednávaný případ, samotné rozhodnutí policejního orgánu o správním vyhoštění nelze podle Evropského soudu pro lidská práva považovat za potrestání ve smyslu čl. 6, 7 Úmluvy a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, protože jde o pořádkové opatření, jehož účel je preventivní a nikoli represivní (srov. rozhodnutí Giuseppe Renna proti Francii a rozsudek Maaouia proti Francii).

Argumentem *a fortiori* je však podle stěžovatelky třeba dovodit, že pokud trestnímu stíhání účinně brání pravomocné zastavení řízení o správním deliktu, pak by mělo následnému trestnímu stíhání bránit též pravomocné rozhodnutí správního orgánu o prodloužení doby, po kterou je dotčené osobě zakázán vstup a pobyt na území České republiky, což je materiálně vzato velmi citelné opatření rovnající se svými důsledky a charakterem trestu vyhoštění v trvání 5 let. V daném případě tak jde již nikoliv o opatření pořádkové a preventivní, ale o opatření sankční povahy, neboť je ukládáno v souvislosti s nerespektováním předchozího rozhodnutí o správním vyhoštění, v němž byla stanovena závazná lhůta k vycestování. Proto o represivním a odplatném charakteru prodloužení doby platnosti správního vyhoštění není pochyb. Z gramatického a logického výkladu ustanovení § 119 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je zřejmé, že toto opatření již nemá preventivní charakter, nýbrž charakter jednoznačně represivní a donucovací, když důrazněji nutí cizince, aby opustil území České republiky, což se ostatně odrazilo i ve výroku předmětného rozhodnutí, v němž se ve smyslu ustanovení § 118 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, nestanovuje lhůta k vycestování s tím, že bude postupováno podle § 128 odst. 1 citovaného zákona. Jde navíc o postup značně „tvrdý“, protože předmětné ustanovení neobsahuje

žádnou možnost zohlednění důvodů hodných zvláštního zřetele, popř. možnost zkrácení prodloužené doby vyhoštění, apod. Proto lze podle stěžovatelky konstatovat, že rozhodnutím Policie ČR, odboru cizinecké a pohraniční policie, oddělení cizinecké policie v Novém Jičíně ze dne 26. 1. 2001, sp. zn. PSM – 108/OCPS – NJ – 2001, které nabylo právní moci dne 1. 2. 2001, byl obviněný potrestán ve smyslu ustanovení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Podle judikatury vztahující se k aplikaci ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. může být stanoven důvod pro zastavení trestního stíhání jednoznačně pouze v těch případech, když se po pravomocném rozhodnutí ve správním řízení vede trestní stíhání ohledně téhož skutku pro trestný čin mající stejné rozhodné znaky skutkové podstaty jako správní delikt (odkaz na rozhodnutí Ponsetti a Chesnel proti Francii a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 986/2007). K rozhodnutí o prodloužení doby platnosti správního vyhoštění o 5 let musí být splněny stejné znaky charakterizující jednání, jako je tomu v případě skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., a to zdržování se na území republiky, ačkoliv je dané osobě pobyt zakázán, existence vykonatelného rozhodnutí o zákazu pobytu a zavinění. Obviněný věděl, že má pobyt na území republiky zakázán, sám uvedl, že se o vycestování ani nepokusil, ačkoliv mu v něm nic nebránilo. Znak maření nebo podstatného ztěžování výkonu úředního rozhodnutí je dán teleologickým výkladem ustanovení § 119 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Trestný čin, pro nějž byl obviněný v projednávané věci odsouzen, vykazuje stejné rozhodné znaky, na nichž se zakládá rozhodnutí policejního orgánu o prodloužení doby platnosti správního vyhoštění.

Pokud pak jde o totožnost skutků, skutek popsaný v odsuzujícím rozsudku lze charakterizovat stejně jako skutek, pro který byl obviněný postižen citovaným rozhodnutím o prodloužení platnosti správního vyhoštění. Skutek záležel v tom, že Ch. B. N. nevycestoval do dne 15. 10. 2000 z území České republiky a pobýval na jejím území v době od 16. 10. 2000 do 26. 1. 2001, kdy bylo předmětné rozhodnutí vydáno a dotyčnému oznámeno, ačkoliv mu byl pobyt ode dne 16. 10. 2000 zakázán. Jednání má omisivní charakter a jde o tentýž skutek.

Uplatnění zásady *ne bis in idem* rovněž předpokládá dvě po sobě jdoucí řízení, nikoliv řízení jediné, v němž byly uděleny sankce za skutek, který naplňuje znaky dvou různých deliktů. Konečné osvobozující nebo odsuzující rozhodnutí poté brání, aby dotčená osoba byla znovu stíhána za tentýž trestný čin v jakémkoli následném řízení (poukaz na rozsudky Evrop. soudu pro lidská práva ve věci Müller proti Rakousku, ve věci Hauser – Sporn proti Rakousku, a ve věci Xheraj proti Albánii). V případě obviněného B. Ch. N. šlo o dvě různá řízení, byť běžela několik dní vedle sebe. Dne 26. 1. 2001 bylo vydáno a doručeno správní rozhodnutí o prodloužení platnosti správního vyhoštění o 5 let, které nabylo právní moci marným uplynutím lhůty k podání odvolání dne 1. 2. 2001. Zároveň bylo dne 26. 1. 2001 sdělením obvinění zahájeno trestní stíhání Ch. B. N. pro trestný čin podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. K pravomocnému uložení trestu odnětí svobody v trvání 3 měsíců a trestu vyhoštění na dobu neurčitou došlo až dne 11. 3. 2008 v jiném řízení a se značným časovým odstupem. Obviněný tak byl za nerespektování zákazu pobytu na území České republiky v období od 16. 10. 2000 do 26. 1. 2001 podle názoru ministryně spravedlnosti potrestán dvakrát.

Pokud zjistí orgán činný v trestním řízení, že ohledně jednání obviněného již existuje pravomocné rozhodnutí o mimotrestním deliktu, musí zkoumat, zda předmětem rozhodnutí o mimotrestním deliktu byl stejný skutek, který je předmětem trestního řízení, a zda se jedná o mimotrestní delikt, který judikatura Evropského soudu pro lidská práva kvalifikuje jako trestní. Dále musí zkoumat, zda znaky skutkové podstaty mimotrestního deliktu, o kterém bylo rozhodnuto, a znaky skutkové podstaty trestného činu jsou stejné a zda k uložení sankce či osvobození došlo v jiném již pravomocně skončeném řízení. Jelikož těmto povinnostem nedostál nalézací ani odvolací soud, trpí jejich rozhodnutí zásadní právní vadou, a proto nemohou obstát ani s přihlédnutím k obecnému zájmu na nezměnitelnosti pravomocných soudních rozhodnutí.

I kdyby soud dospěl na základě spisového materiálu policie k závěru, že zde nejde o dvojí stíhání a trestání v téže věci, byl povinen zkoumat zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, o které opíral závěr o vině. Tento výrok je však podle ministryně spravedlnosti zpochybnitelný již na základě skutečnosti, že do 27. 12. 2000 se proti obviněnému vedlo u téhož soudu trestní řízení ve věci sp. zn. 1 T 122/2000.

V závěru stížnosti pro porušení zákona proto ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. 39 To 9/2008, byl v neprospěch obviněného Ch. B. N. porušen zákon v ustanovení § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím též v ustanovení § 9 odst. 1 tr. ř. ve vztahu k ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil a aby zrušil i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. 1 T 41/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž dojde zrušením, pozbudou podkladu. Poté ministryně spravedlnosti navrhla, aby bylo postupováno podle § 270 odst. 1 tr. ř., popř. podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k závěru, že stížnost pro porušení zákona není důvodná.

Trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. (ve znění platném do 31. 12. 2008) se dopustí ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu tím, že se zdržuje na území republiky, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo mu byl pobyt na území republiky zakázán.

Ve stručnosti lze připomenout, že citované ustanovení zákona poskytuje trestněprávní ochranu nejen řádnému výkonu pravomocných rozhodnutí, ale též výkonu rozhodnutí, která v době činu sice nebyla pravomocná, ale byla vykonatelná. Znak maří nebo ztěžuje výkon rozhodnutí znamená, že rozhodnutí, které má být v době činu vykonáno, fakticky v důsledku jednání pachatele vykonáno není a vykonat ho nelze, nebo je vykonáno za podstatně ztížených podmínek. Pojem „zákazu“, obsažený v dikci ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., je nutno vykládat v souladu se zjevným záměrem zákonodárce tak, že jde o jakoukoliv formu zákazu, která nejenže nemusí mít povahu trestu, ale nemusí mít charakter ani žádné jiné sankce. Povahu takového zákazu má zcela nepochybně i správní vyhoštění, kodifikované a vymezené zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, neboť nejen nedobrovolně ukončuje pobyt cizince na území České republiky, ale navíc vymezuje i dobu, po kterou bez splnění zákonem výslovně stanovených podmínek nesmí cizinec na území České republiky vstoupit. Účelem tohoto správního opatření je tedy po tuto dobu pobyt cizince na území České republiky zakázat. (Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tz 11/2001)

Podle § 118 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb., ve znění účinném do 30. 6. 2001, správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Doba, po kterou nelze umožnit vstup na území, je stanovena dobou platnosti rozhodnutí. V odůvodněných případech lze rozhodnutím stanovit hraniční přechod pro vycestování z území.

Podle § 118 odst. 2 zák. č. 326/1999 Sb., ve znění účinném do 30. 6. 2001, pro účely správního vyhoštění se za přechodný pobyt na území považuje i neoprávněné zdržování se cizince na území nebo zdržování se cizince v tranzitním prostoru mezinárodního letiště.

Podle § 119 odst. 1, 2 téhož zákona policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který

pobývá na území přechodně, s dobou platnosti od 3 do 10 let z důvodů v tomto ustanovení u vedených.

Podle § 119 odst. 3 tohoto zákona jestliže cizinec ve lhůtě stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestuje, ačkoliv proti takovému rozhodnutí nepodal žalobu, rozhodne policie o tom, že doba platnosti vyhoštění se prodlužuje o 5 let.

Podle § 122 odst. 2 tohoto zákona v době platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění policie udělí vízum nebo povolí vstup na území, pokud účelem pobytu na území je předvolání státního orgánu České republiky a nelze-li věc vyřídit z ciziny.

Z obsahu předloženého trestního spisu vyplývá, že obviněnému bylo rozhodnutím Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín ze dne 9. 10. 2000, č. j. PSM-974/OCPS – NJ – 2000, které nabylo právní moci dne 16. 10. 2000, uloženo správní vyhoštění s platností na dobu 3 let a zároveň mu byla stanovena doba k vycestování z území České republiky do 15. 10. 2000. Zároveň byl ve výroku uvedeného rozhodnutí vyloučen odkladný účinek odvolání (čímž se stalo rozhodnutí vykonatelným bez ohledu na jeho právní moc). Jiný výrok se v enunciátu předmětného rozhodnutí nenachází.

Z obsahu spisu je dále zřejmé, že obviněnému byla rozhodnutím Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín ze dne 26. 1. 2001, č. j. PSM-108/OCPS – NJ – 2001, které nabylo právní moci dne 1. 2. 2001, prodloužena platnost shora uvedeného rozhodnutí o správním vyhoštění o 5 let, tj. do 9. 10. 2008. Doba k vycestování Ch. B. N. z našeho území nebyla podle § 118 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb. stanovena, neboť má být postupováno podle ustanovení § 128 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb. (dopraven policií na hraniční přechod za účelem vycestování z území ČR). Dále byl ve výroku uvedeného rozhodnutí vyloučen odkladný účinek odvolání. Jiný výrok se v enunciátu předmětného rozhodnutí nenachází.

Předně nelze podle Nejvyššího soudu akceptovat tvrzení ministryně spravedlnosti, že rozhodnutí Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín, ze dne 9. 10. 2000, č. j. PSM-974/OCPS – NJ – 2000, které nabylo právní moci dne 16. 10. 2000, jímž bylo Ch. B. N. uloženo správní vyhoštění s platností na dobu 3 let, je rozhodnutím nicotným, tj. takovým, které nemá žádné právní účinky, z důvodu, že v době uvedeného správního řízení bylo proti jmenovanému vedeno v České republice také trestní řízení u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 122/2000.

Správní řád – zákon č. 71/1967 Sb., ve zněním účinném do 31. 12. 2005, nicotnost správního rozhodnutí nedefinoval. Lze však přiměřeně vyjít z ustanovení § 77 odst. 1 věty první, odst. 2, věty první současného správního řádu – zákona č. 500/2004 Sb., účinného od 1. 1. 2006, podle něhož nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Podle judikatury je pak nicotný správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepříslušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva k něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí. K nicotnosti soud přihlíží z úřední povinnosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 793/2006/ II).

Zároveň je zřejmé, že v případě rozhodnutí o správním vyhoštění na dobu 3 let vydaného Policií ČR, Správou Severomoravského kraje, Službou cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín, nešlo o rozhodnutí správního orgánu, který by byl k vydání předmětného rozhodnutí věcně nepříslušný. Tímto správním orgánem rovněž nebylo učiněno rozhodnutí, jež by bylo vnitřně rozporné, právně nebo fakticky neuskutečnitelné, případně by trpělo jinými vadami, pro které by je nebylo možno vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Proto nelze považovat ani označit uvedené rozhodnutí za rozhodnutí nicotné. Nejvyšší soud se pak vzhledem k tomuto závěru ohledně rozhodnutí o správním vyhoštění nezabýval ani námitkou stěžovatelky o možnosti jednání obviněného ve skutkovém omylu pozitivním.

Pokud jde o námitku ministryně spravedlnosti, že obviněný nemohl být správně vyhoštěn z území České republiky, protože zde bylo proti němu vedeno trestní stíhání, neshledal ji Nejvyšší soud jako důvodnou. Podle § 122 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, v době platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění policie udělí vízum nebo povolí vstup na území, pokud účelem pobytu na území je předvolání státního orgánu České republiky a nelze-li věc vyřídit z ciziny. Na základě tohoto zákonného ustanovení mohl obviněný Ch. B. N. požádat o vydání povolení k pobytu na našem území za účelem uplatnění svých práv v trestním řízení vedeném proti jeho osobě Okresním soudem v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 122/2000, i když byl v předmětné době z území České republiky správním rozhodnutím vyhoštěn. To ale zjevně neučinil. (Pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že trestní věc obviněného Ch. B. N. vedená u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 122/2000 byla skončena vydáním trestního příkazu ze dne 21. 9. 2000, který nabyl právní moci dne 21. 12. 2000. Z předmětného spisu je též patrné, že obviněnému v průběhu trestního řízení nebylo bráněno v uplatňování jeho procesních práv).

Nejvyšší soud se naproti tomu ztotožnil s tou námitkou ministryně spravedlnosti, která směřovala k tomu, že Okresní soud v Novém Jičíně měl v hlavním líčení provést důkaz spisem Policie ČR sp. zn. PSM – 974/OCPS – NJ – 2000, v rámci něhož měl zkoumat, jak bylo obviněnému Ch. B. N. doručováno rozhodnutí o správním vyhoštění na dobu 3 let, tedy zda bylo obviněnému uvedené rozhodnutí skutečně doručeno *brevi manu* dne 9. 10. 2000, jak uvádí stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud si v rámci řízení o stížnosti pro porušení zákona uvedený spis od orgánů cizinecké policie vyžádal a zjistil, že tomu tak skutečně bylo. Uvedené pochybení Okresního soudu v Novém Jičíně tudíž nemělo vliv na věcnou správnost odsuzujícího rozsudku.

Obviněnému Ch. B. N. bylo policií uloženo opatření správního vyhoštění se lhůtou určenou pro vycestování z území České republiky. Obviněný se ale po této lhůtě, konkrétně v době od 16. 10. 2000 do 26. 1. 2001, na jejím území zdržoval, tedy navzdory zákazu, jímž mu zde byl pobyt zmíněným rozhodnutím správního orgánu zakázán, tudíž neoprávněně. Z hlediska subjektivní stránky bylo v jeho jednání důvodně shledáno úmyslné zavinění, neboť chtěl porušit zájem chráněný trestním zákonem. Obviněný podle své výpovědi učiněné v hlavním líčení nejen věděl, že mu bylo uloženo správní vyhoštění na dobu 3 let a že se po 15. 10. 2000 zdržuje na území republiky neoprávněně, ale současně se ani nepokusil z území republiky vycestovat. Údajně zde měl ještě nějakou práci, kterou potřeboval dodělat. K dotazu soudu, proč neodcestoval alespoň dodatečně v lednu 2001, obviněný odpověděl, že měl k tomu i jiné důvody, chtěl požádat o azyl a založit v České republice rodinu. Taktéž prohlásil, že má ve Vietnamu problém s politickým režimem.

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že v posuzovaném případě obviněný Ch. B. N. naplnil všechny formální a materiální znaky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., v tehdy platném znění, jímž ho Okresní soud v Novém Jičíně správně uznal vinným.

Stížnost pro porušení zákona dále namítá, že obviněný byl nepřípustně trestně stíhán pro stejné jednání, pro které byl projednáván i ve správním řízení Policií ČR a jenž vyústilo v rozhodnutí Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín ze dne 26. 1.

2001, č. j. PSM-108/OCPS – NJ – 2001, které nabylo právní moci dne 1. 2. 2001. Tímto rozhodnutím byla podle § 119 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, prodloužena platnost rozhodnutí o správním vyhoštění vydaného Policií ČR, Správou Severomoravského kraje, Službou cizinecké a pohraniční policie Nový Jičín, ze dne 9. 10. 2000, č. j. PSM-974/OCPS – NJ – 2000, o 5 let, tedy do 9. 10. 2008. K tomu lze uvést následující.

Při posouzení problematiky nepřípustnosti trestního stíhání z důvodu uplatnění zásady *ne bis in idem* Nejvyšší soud pokládá za potřebné poukázat na zakotvení této trestně právní zásady v právním řádu České republiky. Zmíněná zásada, tedy právo nebýt souzen či trestán dvakrát za týž čin, a okolnosti zakládající nepřípustnost trestního stíhání z tohoto důvodu jsou vymezeny v příslušných ustanoveních trestního řádu, v ústavních předpisech a v mezinárodních smlouvách, jimiž je Česká republika vázána.

Základními vnitrostátními normami upravujícími nepřípustnost trestního stíhání z tohoto důvodu jsou článek 40 odst. 5 Listiny, ustanovení § 11 odst. 1 písm. f), g) a h) a ustanovení § 11a tr. ř. Z norem obsažených v mezinárodních smlouvách, jimiž je Česká republika vázána, mají klíčový význam článek 14 odst. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a článek 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Ve smyslu článku 10 Ústavy jsou mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. pak výslovně upravuje jako specifický důvod nepřípustnosti trestního stíhání to, že jeho vedení vylučuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Nelze rovněž opomenout, že v souvislosti s vnitrostátní aplikací mezinárodních smluv ve spojení s ustanovením § 11 odst 1 písm. j) tr. ř. stanovil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 10. 7. 2002, sp. zn. 5 Tdo 178/2002, specifické podmínky schopnosti mezinárodní smlouvy k přímému použití. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud konstatoval, že odkaz na mezinárodní smlouvu, jíž je Česká republika vázána, obsažený v ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. znamená, že taková mezinárodní smlouva musí stanovit důvod pro zastavení trestního stíhání jednoznačně.

Článek 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, nadepsaný rubrikou *„Ne bis in idem“* (Právo nebýt souzen nebo trestán dvakrát, Right not to be tried or punished twice, Droit à ne pas être jugé ou puni deux fois), v českém překladu publikovaném ve Sbírce zákonů zní: „Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu“.

Zásadu *„ne bis in idem“* ve smyslu Úmluvy je tedy na místě vztáhnout jak na činy patřící podle českého právního řádu mezi trestné činy, tak i na činy spadající mezi přestupky, a to ve všech kombinacích, které mezi nimi přicházejí v úvahu. V praxi proto může dojít k porušení této zásady v případě vynesení dvou po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný v obou případech jako trestný čin (tzn. v kombinaci trestný čin – trestný čin), dvou takových po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný nejdříve jako trestný čin a poté jako přestupek (tzn. v kombinaci trestný čin – přestupek), dvou po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný nejdříve jako přestupek a poté jako trestný čin (tzn. v kombinaci přestupek – trestný čin) a dvou takových po sobě následujících rozhodnutí pro týž čin kvalifikovaný v obou případech jako přestupek (tzn. v kombinaci přestupek – přestupek). Zákaz dvojího stíhání a potrestání vyplývající ze zásady *„ne bis in idem“* v podobě vymezené Úmluvou se tedy uplatní ve čtyřech typově odlišných situacích:

> – osobu, jejíž trestní stíhání pro určitý čin již meritorně skončilo, není možné pro týž čin znovu trestně stíhat a potrestat, a to bez ohledu na to, zda je v daném činu nově spatřován stejný trestný čin jako v dřívějším trestním řízení nebo jiný trestný čin,

– proti osobě, jejíž trestní stíhání pro určitý čin již meritorně skončilo, není možné pro týž čin vést přestupkové řízení a postihnout jí za takový čin znovu a tentokrát jej kvalifikovat jako přestupek, zatímco předtím byl takový čin kvalifikován jako trestný čin,

– proti osobě, jejíž přestupkové řízení před příslušným správním orgánem pro určitý čin již skončilo meritorním rozhodnutím, nelze vést další přestupkové řízení pro týž čin a znovu jí za něj postihnout, byť by tento čin byl po právní stránce kvalifikován jako jiný přestupek než v prvním případě,

– osobu, jejíž přestupkové řízení pro určitý čin již meritorně skončilo rozhodnutím příslušného správního orgánu, není možné pro týž čin trestně stíhat a odsoudit ji, byť by byl nově tento čin kvalifikován jako trestný čin, zatímco v již skončeném přestupkovém řízení byl kvalifikován jako přestupek.

To vše pochopitelně platí za předpokladu, že první pravomocné rozhodnutí o daném činu nebylo zrušeno v předepsaném řízení z podnětu mimořádného opravného prostředku.

S ohledem na specifické pojetí činu podle Úmluvy však nelze uvedené principy vztáhnout na všechny činy kvalifikované správními orgány smluvních stran této úmluvy jako přestupky, nýbrž toliko na ty z nich, které mají trestněprávní povahu (srov. rozhodnutí publikované pod č. T 736 v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, nakladatelství C. H. Beck, svazek 10/2004).

Evropský soud pro lidská práva pak vymezil ve své judikatuře tři kritéria pro posouzení, zda se jedná o trestný čin v pojetí Úmluvy. Prvním kritériem je kvalifikace činu podle dotčeného vnitrostátního právního řádu, tj. zda ustanovení, které delikt definuje, spadá do trestního práva. Druhé kritérium představuje povaha deliktu z hlediska chráněného zájmu (obecný či partikulární), adresáta normy (potenciálně všichni občané či pouze určitá skupina osob se zvláštním statusem) a účelu sankce (odstrašující a represivní či pouze reparační). Třetím kriteriem je druh a závažnost sankce. Druhé a třetí kritérium jsou alternativní, nikoli kumulativní.

Na základě těchto kritérií Evropský soud pro lidská práva posoudil jako trestní podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy též přestupky, a to na základě povahy deliktu. Za trestné činy ve smyslu čl. 6 Úmluvy považoval ve svých rozhodnutích např. přestupky podle ustanovení § 47 odst. 1 písm. a), c) a podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. (Srov. rozhodnutí ve věcech Kadubec v. Slovensko a Lauko v. Slovensko ze dne 2. 9. 1998). Trestní charakter přestupků byl dovozen z toho, že norma má obecný charakter, obrací se na všechny občany nikoliv pouze na určitou skupinu se zvláštním statusem a že uložená pokuta měla charakter trestu majícího odradit od dalšího páchání. I když se popsaná judikatura Evropského soudu pro lidská práva týká čl. 6 Úmluvy, nutno ji beze zbytku vztáhnout i na čl. 4 Protokolu č. 7, neboť v obou ustanoveních se objevuje pojem „trestný čin“ (criminal offence), který musí být vykládán jednotně.

Shodný názor pak zastává Nejvyšší soud i v rozhodnutí sp. zn. 5 Tdo 166/2006. To konstatuje, že za trestní řízení Evropský soud pro lidská práva považuje veškerá řízení vedená o činech kvalifikovaných podle vnitrostátního práva jako trestné činy. Z řízení vedených o činech kvalifikovaných vnitrostátním právem jako přestupky řadí mezi řízení požívající ochrany podle čl. 6 Úmluvy a podle čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě pouze ta, která mají trestněprávní povahu. Při posuzování trestně právní povahy se klade důraz na typ deliktu, tedy zejména na to, zda porušený zájem chráněný zákonem je obecný či partikulární, a v tomto ohledu též na to, zda je daná právní norma adresována všem nebo pouze určité skupině lidí. Jde-li v tomto směru o normu partikulární, nebude se zpravidla jednat o trestní věc ve smyslu Úmluvy. O trestní povaze věci naopak obvykle svědčí univerzálnost dané normy a represivní účel uplatnitelné sankce. V tomto smyslu je zákon o přestupcích č. 200/1990 Sb. normou adresovanou všem občanům, nikoliv pouze omezené skupině se

zvláštním postavením, když i uložené sankce mají zjevně represivní povahu. Rozhodnutí o přestupcích podle tohoto zákona jsou tak ve smyslu Úmluvy o lidských právech a základních svobodách věcmi trestními (criminal matters, matiére pénale).

V neposlední řadě je pro dosah uplatnění zásady *„ne bis in idem“* rozhodující též otázka totožnosti činu, který je předmětem dvou řízení a rozhodnutí. Proto i jí věnuje Evropský soud pro lidská práva dlouhodobě náležitou pozornost. V nauce jde o jednu z nejdiskutovanějších otázek, kterou jednotlivé právní řády neřeší stejně. Ve vztahu k aplikaci článku 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě zakotvujícího zásadu *„ne bis in idem“* jde o vyřešení toho, které prvky skutku musí být shodné, aby byla zachována jeho totožnost (Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 5 Tdo 166/2006).

Co se rozumí „týmž skutkem“ zákon nedefinuje; soudní praxe vychází z toho, že skutkem je určitá událost ve vnějším světě charakterizovaná určitým jednáním a jeho následkem. Pro posouzení toho, zda jde o týž skutek, je podstatné, že o něj jde nejen při naprostém souladu v jednání i v následku, ale také v případě úplné shody alespoň v jednání při rozdílném následku, stejně jako v případě úplné shody alespoň v následku při rozdílném jednání. Totožnost skutku je zachována i při alespoň částečné shodě v jednání nebo v následku (nebo v obojím), to ovšem pouze pokud je taková shoda v podstatných okolnostech, jimiž se rozumí zejména skutkové okolnosti charakterizující jednání nebo následek z hlediska právní kvalifikace, která přichází v úvahu. Ve stejném smyslu je používán i pojem „čin“.

Podstata skutku je tvořena jednáním obviněného a následkem, který byl jeho jednáním způsoben a jenž je relevantní z hlediska trestního práva, v přestupkovém řízení pak podle zákona o přestupcích. Jednání a následek, popř. další právně relevantní skutkové okolnosti, se při posuzování totožnosti skutku porovnávají podle toho, jak jsou uvedeny ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku a jak byly zjištěny v rámci přestupkového řízení, na základě něhož byl učiněn výrok rozhodnutí o přestupku. O totožnosti skutku mohou rozhodnout jen okolnosti a závěry skutkové, které jsou právně relevantní, nikoliv pouze závěry právní.

Jak již bylo shora naznačeno, totožnost skutku bude zachována především při naprostém souladu mezi popisem skutku v rozsudku a popisem skutku ve výrokové části rozhodnutí o přestupku, přičemž nelze vycházet jen z odůvodnění příslušných rozhodnutí, ale podstatné je vždy vymezení skutku ve výrokové části rozsudku a v rozhodnutí o přestupku. Pochybnosti pak nevzniknou při úplné shodě ve skutkových okolnostech uvedených v jednotlivých rozhodnutích, kdy v jednom typu řízení je obviněný uznán vinným trestným činem a ve druhém přestupkem, přičemž formální znaky skutkových podstat těchto protiprávních jednání jsou shodné a vzájemně se odlišují pouze v materiální stránce, resp. společenské nebezpečnosti.

České orgány činné v trestním řízení při posuzování překážky *„ne bis in idem“* vycházejí jak z totožnosti skutku chápané jako totožnost rozhodných skutkových okolností určitého činu, tak z ustanovení článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, jenž nezakazuje opětovné stíhání a odsouzení pro tentýž skutek, ale pro tentýž (trestný) čin a podle něhož je tudíž podstatná i totožnost právní kvalifikace určitého činu trestněprávní povahy. To ostatně Nejvyšší soud ve svých rozhodnutích již vícekrát uvedl (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 223/2007, sp. zn. 6 Tdo 986/2007, sp. zn. 8 Tdo 243/2008).

Takový výklad odpovídá judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, který v jednotlivých svých rozhodnutích nepovažuje samotné dvojí stíhání a odsouzení pro tentýž skutek v jeho obvyklém pojetí užívaném v České republice za porušení článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, jestliže jde o stíhání a odsouzení pro takové odlišně právně kvalifikované činy, které mají rozdílné podstatné znaky skutkových podstat. (Srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 30. 5. 2000 ve věci Ponsetti a Chesnel proti Francii).

Z toho je nutno dovodit, že při aplikaci ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. může být stanoven důvod pro zastavení trestního stíhání jednoznačně pouze v těch případech, kdy se po pravomocném rozhodnutí o přestupku vede trestní stíhání ohledně téhož skutku pro trestný čin mající stejné znaky skutkové podstaty jako přestupek. Proto nikoliv každé pravomocné rozhodnutí o přestupku vytváří překážku věci rozhodnuté pro trestní stíhání ohledně trestného činu spáchaného na tomtéž skutkovém základě. Přímá aplikace článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o zákazu dvojího trestání je v konkrétním případě vzhledem k trestnímu stíhání závislá na tom, zda v přestupkovém řízení bylo rozhodnuto o tomtéž skutku a zda se jednalo o činy se stejnými rozhodnými znaky skutkové podstaty. Tolik obecně k problematice zásady *„ne bis in idem“*.

V posuzovaném případě obviněného Ch. B. N. bylo s tímto vedeno správní řízení Policií ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v tehdy platném znění. Tento zákon upravuje v hlavě X v ustanoveních § 118 až § 123a správní vyhoštění a v hlavě XIV s názvem správní delikty v ustanoveních § 156 – § 157b správní delikty a přestupky.

Podle § 156 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, správního deliktu se podle tohoto zákona dopustí a) dopravce, který dopraví na území cizince bez dokladů opravňujících jej ke vstupu na území, nebo b) ubytovatel, který nesplní povinnost vyplývající z tohoto zákona. Podle odst. 2 téhož ustanovení za správní delikt uvedený v odstavci 1 písm. a) policie uloží pokutu ve výši 25násobku částky životního minima na osobní potřeby; za opakované porušení této povinnosti policie uloží pokutu ve výši 50násobku částky životního minima na osobní potřeby. Podle odst. 3 téhož ustanovení za správní delikt uvedený v odstavci 1 písm. b) policie uloží pokutu do výše 12násobku životního minima na osobní potřeby; za opakované porušení této povinnosti uloží pokutu ve výši 25násobku částky životního minima na osobní potřeby.

Podle § 157 odst. 1 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, přestupku se podle tohoto zákona dopustí ten, kdo a) zneužije cizí cestovní doklad s úmyslem překročit státní hranice, b) se úmyslně vyhne provedení pobytové kontroly nebo hraniční kontroly, c) provede nebo si nechá provést neoprávněně změny v dokladech opravňujících ke vstupu na území nebo v průkazu o povolení k pobytu, d) úmyslně předloží padělané nebo pozměněné doklady anebo doklady vystavené jiné osobě nebo uvede nepravdivé údaje v zájmu prodloužení doby platnosti povolení k pobytu, nebo e) úmyslně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem.

Podle § 157 odst. 2 téhož zákona za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. a), b) nebo c) policie uloží pokutu do výše 5násobku částky životního minima na osobní potřeby; za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. d) uloží pokutu do výše 3násobku částky životního minima na osobní potřeby; za přestupek uvedený v odstavci 1 písm. e) uloží pokutu do výše 1,5násobku částky životního minima na osobní potřeby.

Podle § 157 odst. 3 citovaného zákona na řízení o přestupcích podle tohoto zákona se vztahuje zvláštní právní předpis, pokud není dále stanoveno jinak. Podle odst. 4 téhož ustanovení přestupky podle tohoto zákona projednává policie.

Z výše uvedeného je za použití argumentu a rubrika zřejmé, že jednání Ch. B. N. ve smyslu ustanovení § 119 odst. 2 písm. c) bod 1. zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, spočívající v tom, že Ch. B. N. pobýval na území nad dobu stanovenou mezinárodní smlouvou o zrušení vízové povinnosti nebo nařízením vlády o zrušení vízové povinnosti nebo jiným způsobem jednal v nesouladu s touto smlouvou či rozhodnutím vlády, jenž vyústilo v zákonem předvídaný následek, a to rozhodnutí Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie – Oddělením cizinecké policie Nový Jičín ze dne 9. 10.

2000, č. j. PSM–974/OCPS–NJ-2000, kterým bylo Ch. B. N. uloženo správní vyhoštění na dobu 3 let, není přestupkem ani jiným správním deliktem ve smyslu ustanovení § 156 a násl. zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, ve znění účinném do 30. 6. 2001. Správní vyhoštění ukládané podle citovaného zákona též není sankcí za porušení tohoto zákona, když takovou sankcí jsou výlučně peněžité pokuty, což vyplývá z výše uvedených ustavení zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za vhodné poukázat rovněž na judikaturu Nejvyššího správního soudu, a to na rozhodnutí sp. zn. 5 Azs 94/2005, jenž konstatovalo, že správní vyhoštění nemá trestní charakter ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod po přijetí Protokolu č. 7, ale je svou povahou specifickým preventivním opatřením v oblasti kontroly přistěhovalectví. Správní vyhoštění ve smyslu § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je definováno jako ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území. Správní vyhoštění je svým obsahem rozhodnutím nikoli sankční povahy, ale správním rozhodnutím, které obsahově vyjadřuje zájem státu na tom, aby se jím dotčený cizinec na území státu nezdržoval. Uvedený zákaz pobytu není sankcí, resp. trestem uloženým v trestní řízení, ale správním opatřením omezujícím cizince ve svobodě jeho volného pohybu.

Lze tedy uzavřít, že v podmínkách České republiky je v daném případě zákaz pobytu ve formě správního vyhoštění vyslovován v rámci správního řízení, a proto se v plné míře uplatní závěry Evropského soudu pro lidská práva o tom, že jde o opatření v oblasti kontroly přistěhovalectví, nikoli o trestní sankci, jak bylo tímto soudem vysloveno ve věci Maaouia proti Francii dne 5. 10. 2000. V této věci Evropský soud pro lidská práva judikoval, že přijetím Protokolu č. 7, který obsahuje specifické záruky týkající se řízení o vyhoštění cizinců, daly státy jasně najevo svou vůli nezahrnovat tato řízení do pole působnosti čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a tudíž rozhodnutí týkající se vstupu, pobytu a vyhoštění cizinců nedávají vzniknout sporu o občanská práva nebo závazky stěžovatele, ani v nich nejde o oprávněnost trestního obvinění proti němu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Opatření zákazu pobytu se pak netýká ani oprávněnosti trestního obvinění. Kvalifikace takového opatření ve vnitrostátním právním řádu může mít různé výklady. V každém případě kvalifikace určité sankce ve vnitrostátním právním řádu nemůže být sama o sobě rozhodující pro vyvození závěru o jejím trestním charakteru. Je totiž nutno brát v úvahu i další údaje a zejména povahu uložené sankce. Uvedený soud konstatuje, že zákaz pobytu na území státu nemá v členských státech Rady Evropy obecně trestní charakter. Toto opatření, které ve většině států může být rovněž přijato správním orgánem, je svou povahou specifickým preventivním opatřením v oblasti kontroly přistěhovalectví a netýká se oprávněnosti trestního obvinění proti stěžovateli ve smyslu čl. 6 odst. 1. Skutečnost, že je přijato (pozn. případně i) v rámci trestního řízení, nemůže změnit jeho preventivní podstatu.

Nejvyšší soud je proto toho názoru, že pokud správní vyhoštění je ze své podstaty preventivním a nikoli sankčním opatřením ukládaným v rámci správního řízení nepřestupkového charakteru, pak prodloužení platnosti správního vyhoštění rozhodnutím policie o 5 let ve smyslu ustanovení § 119 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001, vztahujícím se na situaci cizince, který ve lhůtě stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestuje, ačkoliv proti takovému rozhodnutí nepodal žalobu, bylo a je rovněž opatřením preventivní povahy ukládaným v rámci správního řízení. Nerespektování takto uloženého správního vyhoštění není uvedeno jako přestupek či jiný správní delikt v hlavě XIV zákona č. 326/1999 Sb., jenž přestupky a jiné správní delikty na úseku tohoto zákona upravuje. Kromě tohoto ve výroku rozhodnutí Policie ČR, Správy Severomoravského kraje, Služby cizinecké a pohraniční policie, oddělení cizinecké policie Nový Jičín ze dne 26. 1. 2001, sp. zn. PSM – 108/OCPS – NJ – 2001, není obsažena žádná skutková věta vymezující jednání obviněného a je zde pouze uvedeno, že se panu Ch. B. N. podle ustanovení § 119 odst. 3 zákona o pobytu cizinců prodlužuje platnost vydaného

rozhodnutí o správním vyhoštění o 5 let, tj. do 9. 10. 2008.

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší soud uzavřel, že správní řízení o správním vyhoštění a následně o prodloužení doby správního vyhoštění Ch. B. N. vedené Policií ČR nemá povahu správního řízení trestního, resp. správního trestání podle vnitrostátního práva, a ani nemá trestně právní povahu ve smyslu Úmluvy o lidských právech a základních svobodách ve znění jejich protokolů. Proto ani prodloužení správního vyhoštění o 5 let nemůže mít charakter sankce. Lze tudíž konstatovat, že řízení o prodloužení správního vyhoštění, resp. jeho výsledek, jako důsledek nevycestování správně vyhoštěné osoby v příslušné lhůtě, nepředstavuje překážku trestního řízení ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. ve vztahu k případnému trestnímu stíhání pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., v tehdy platném znění, jenž se týká maření výkonu úředního rozhodnutí Policie ČR o správním vyhoštění vydaného ve smyslu ustanovení § 119 zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 30. 6. 2001. Proto nebyla v případě obviněného trestním stíháním vedeným Okresním soudem v Novém Jičíně pod sp. zn. 1 T 41/2007 a následně vydaným rozsudkem ze dne 9. 1. 2008 porušena zásada *ne bis in idem*.

Protože v případě obviněného Ch. B. N. nebyly shledány stěžovatelkou tvrzené vady, jenž by odůvodňovaly zrušení napadeného soudního rozhodnutí, Nejvyšší soud podanou stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl jako nedůvodnou, a to v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 274 tr. ř.

---

* *Poznámka redakce: Nyní srov. ustanovení § 337 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.*